

Omistettakoon leijonanosa Ajatusten Tonavan palstatilasta tällä kertaa alkoholille; lehtemme 80. vuosikerran kunniaksi. YP:n edeltäjiä olivat siis Alkoholiliikkeen aikakauskirja (1936–1952) ja Alkoholipolitiikka-lehti (1953–1997). Mainittakoon, että jo Alkoholipolitiikassa oli Ajatusten Tonavaa vastaava palsta: sen nimi oli Ryyppyjä ja kuluksia.

Alkoholiliikkeen aikakauskirjassa puolestaan oli Lehtikatsaus-niminen osasto, jossa vuoden 1948 numerossa 2 käsiteltiin saman vuoden huhtikuussa vietetyn *Ryhti-viikon* vastaanottoa lehdistössä. Ryhtikampanjan ”tarkoituksena oli saada yleinen mielipide paheksumaan liiallista väkijuomien käyttöä ja juovuksissa esiintymistä ja jonka iskulause oli: ”Oikea mies ei ota humalaa. Oikea nainen ei siedä humalaisen seuraa!”.

Muun muassa Kauppalehti (2.4.1948) oli tarttunut aiheeseen ja kirjoitti: ”Nousuhumalainen joutuu muualla tahdikkaasti varoitetuksi, meillä hän kohoaa seuran keskipisteeksi ja hilpeän huomion kohteeksi. Juopunut joutuu muualla sopimattoman käytöksensä vuoksi joukon ulkopuolelle, meillä sallitaan juopuneiden häiritä yleisiä tilaisuuksia ja madalta niiden tasoa, vieläpä saatetaan hymyillä, jos joku kerskailee tolkuttomilla juopuneentoilauksillaan.”

Lehtikatsauksen toimitta-

ja jatkaa kommentoiden naisten lisääntyntä alkoholinkäyttöä: ”Väkijuomien käyttö naisten keskuudessa on ns. hienoissa piireissä ollut jo kauan aikaa tapana. Tämän tavan leviäminen muihin piireihin on viime aikoina tuonut mukanaan sellaisiakin näkyjä, jotka suorastaan karmivat nahkaa ja jollaisia aikaisemmin tuskin olisi voitu edes kuvitella.”

Ryhti-viikko ei kuitenkaan ollut idealtaan raittiusvetoinen. Yksi kampanjan taustavoimista, tri L. Arvi P. Poijärvi oli Lehdistökatsauksen mukaan selvittänyt Uudelle Auralle (4.4.1948), miten Ryhti-viikko erosi raittiusväen pyrkimyksistä: ”Ehdottoman raittiuden ajaminen on miltei toivotonta työtä. Tästä tietoisena Kansalaisryhti työskenteleekin lähinnä alkoholin käytön rajoittamiseksi. (...) meidän on pyrittävä siihen, että alkoholin käyttö on yleismaailmallinen tapa, joka liittyy sivistyneeseen keskusteluun, eikä kuitenkaan sellaista, että nautitaan ryyppy toisen sa jälkeen, kunnes ollaan aivan tukkihumalassa, ja sitten tapellaan ja rähjätään. Olisi päästävä siihen, että yksi snapsi, yksi punaviini ja yksi likööri tai konjakk olisi jokaiselle riittävä.”

Nämä tavoitteet ovat kuranttia tavaraa myös nykyvinkkeleistä: Poijärven haastattelussaan artikuloima tavoite – sivistynyt keskustelu lasin äärellä ja korkeintaan normaalit ruokajuomat – tuntuu olevan sellainen kulttuurinen ihannetila, jota alati lähestytetään mutta ei koskaan saavuteta.

Takaisin nykypäivään ja viime lokakuun #viskigateen, jonka jälkipuinti jatkuu yhä. Eeva Ollila käsitteli aihetta YP:n blogissa (19.1.2015) otsikolla Alkoholi-ankka. Hän kuvasi lokakuisen kansannousun tapahtumien kulun näin:

”Viime lokakuussa aluehallintovirasto (AVI) kielsi käyttämästä sanaa viski osana tapahtuman nimeä ja logoa. Viski-sanana sisältämää logoa käytettiin kuitenkin kiellon jälkeen blogeissa, joista AVIin tulleen kantelun mukaan olisi maksettu. AVIn kysymykseen oliko blogeista maksettu blogistit reagoivat kirjoittamalla, että AVI oli kieltänyt viski-sanana käytön.

Viskigaten tapahtumat alkoivat vyöryä lokakuuisena lauantai-iltana, kun media uutisoi blogistien tulkinnan tapahtumien kuluista. Viranomaiset olivat viikonlopun vietossa ja media korjasi uutisensa vasta viiveellä. Syntynyt uutisankka ja siitä seurannut kansalaisten mielenosoitus päätöstä vastaan – jota ei ollut olemassakaan – oli määräsuhteiltaan hämmäntävä. Mielienilmaukseen osallistuivat jopa useat varteenotettavat poliitikot.

Lain mukaan väkevien alkoholijuomien mainonta on ollut pääsääntöisesti kielletty vuosikymmenien ajan. Siinä ei ole mitään uutta. Jos blogista maksetaan, se on maksettua mainontaa. Tavallisen kansalaisen sananvapauteen kuuluu, että hän voi mielin määrin twiittailla viskiä – ja paljon pahempiakin asioita.”

Uusi Suomi (19.1.) tarttui Ollilan blogikirjoitukseen ja uutisoi: ”Viranomaisen ihmettelee viinakohua Suomessa: ’Kansallinen katastrofi?’”. Uutisen pe-

rässä olevien kommenttien yksituumaisuuden voi arvata. Viranomainen kehtaa vielä ihmetelläkin! Kukaan kommentaattoreista ei kiinnittänyt huomiota siihen asiavirheeseen, ettei Ollila ole viranomainen.

Viskigaten myrskynsilmissä ollut viranomainen – Aluehallintoviraston lisäksi – oli Valvira, joka tiedotti nettisivuillaan 29.1.2015:

”Monet tiedotusvälineet ovat huolissaan siitä, että alkoholilaisissa on porsaanreikä, kun se ei rajoita yksittäisen kansalaisen sananvapautta. Useassa lehdessä asiasta on uutisoitu mm. seuraavalla tavalla: ’Alkoholilakia valvovilla viranomaisilla on vain vähän keinoja puuttua yksityisten ihmisten masinoimiin alkoholimainoksiin. Lain porsaanreikä on käynyt ilmeiseksi, kun Valvira on kyvytön puuttumaan Lahden tien varteen ilmestyneeseen Koff I-oluen mainoslakanaan.’

Valvira on kyvytön, mutta ennen kaikkea haluton rajoittamaan kansalaisten sananvapautta. Sananvapaus on ihmisen perustuslaillinen oikeus, johon Valvira ei missään tapauksessa halua puuttua.

Kuten aikaisemmin useaan otteeseen olemme todenneet, alkoholilaki ei rajoita yksityisen kansalaisen tekemisiä. Jokainen voi omilla Facebook-sivuillaan yksityishenkilönä kehua alkoholijuomia nimeltä mainiten niin paljon kuin haluaa. Hän voi ottaa vaikka joka päivä valokuvan itsestään juomassa viskiä tai vodkaa, tai mitä nyt juokin, ja laittaa kuvan omille sivuilleen. Hän voi myös ripustaa omille maille vaikkapa Koffin lakanan. Jos hän ripustaa sen kaupun-

gin maille, kaupunki päättää, saako lakana olla siellä. Valviran virkamiehet eivät mene sitä poistamaan.

Valviran näkökulmasta on kummallista, että media on arvostellut kärkevästi kaikkia niitä toimenpiteitä, joihin Valvira on alkoholilain perusteella eduskunnan sille määräämiä tehtäviä hoitaessaan ryhtynyt. Nyt media suree sitä, että Valviralla ei ole keinoja puuttua yksittäisten ihmisten tekemisiin. Valviran mielestä sen ei kuulukaan puuttua niihin.”

No, se viskistä (jonka myynti on kuulemma hiljattain lisääntynyt). Todettakoon Tonavan lopuksi kaksi eläköitymistä.

Jyväskylän yliopiston valtiopoliin professori **Kari Palonen** emeritoitui vuoden vaihteessa. ”Palonen on korostanut henkilökohtaisen merkitystä politiikassa. Hänen oppilaansa ja kollegansa tuntevat oikein hyvin yksityiselämässään boheemin professorin neljän A:n ohjelman. Sillä hän vastustaa nimittäin alkoholia, autoilua, armeijaa ja avioliittoa.

Jäähyväisluennollaan keskiviikkona 21.1. Kari Palonen piirtää kuvaa lempiaiheestaan, tutkimuksen ja politiikan yhdenmukaisuudesta. Akateemisille kiistoille voi hänen mukaansa antaa parlamentaarisia analogioita.

– Poliitiikan tutkimuksen erityinen merkitys koko yliopistolle on kohentaa professorien ja koko yliopistoväen itseyttä oman toimintansa poliittisesta aspektista, politiikantutkimuksen professori tiivistää.” (Jyväskylän yliopiston tiedote 20.1.2015)

Toinen hiljattain eläköitynyt on tutkimusprofessori **Tom Arnkil**, jolle järjestettiin 12.1. juhlaseminaari Helsingin Kaivosmuseossa. Seminaarissa julkaistiin myös Arnkilin ja **Jaakko Seikkulan** uusi kirja *Nehän kuunteli meitä – Dialogeja monissa suhteissa*. ”Eläkepäivinä Tom aikoo keskittyä jo työn ohessa alkaneeseen uraansa kaukonokirjailijana: historialliseen romaaniin on tekeillä jo neljäs osa.”, tietää **Riikka Rossi** kertoa THL:n intranetissä (23.1.2015).

YP toivottaa molemmille sopivan aktiivisia eläkepäiviä!

Ajatusten Tonava ottaa vastaan tuoreita ja nasevia otoksia ajan ilmiöistä osoitteeseen yhteiskuntapolitiikka@thl.fi.